

peter marolt onkraj vseh besed

trivrstični ideogrami

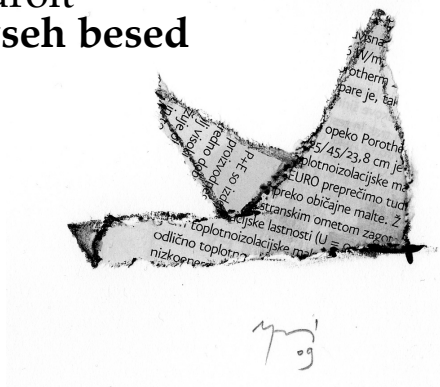
Peter Marolt
Onkraj vseh besed
trivrstični ideogrami

izdavač: Omnibus
slike i crteži: Peter Marolt
oblikovanje: Asim Đelilović, Peter Marolt
grafička priprema: Asim Đelilović
tiraž: 100 primjeraka

© 2010 Peter Marolt
Vse pravice pridržane.

Brez pisnega dovoljenja avtorja (založbe) je prepovedano reproduciranje, distribuiranje, javna priobčitev, predelava ali vsaka druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnemkoli obsegu, vključno s fotokopiranjem, tiskanjem ali shranitvijo v elektronski obliki.

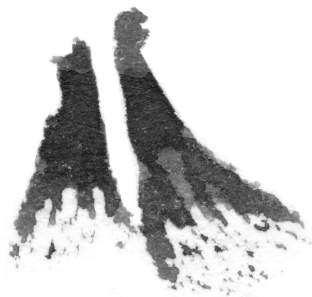
peter marolt
onkraj vseh besed

Sarajevo, 2010.

za pol dihljaja
svet z menoj zastane –
zatem se zgane

(avtor)

moč

brez uvoda

Besede so zmuzljiva reč.

Rade poletijo na svobodo.

Nekatere se nikakor nočejo vezati.

So prefinjeno ženske, s prodorno močjo
moškega.

Ko beseda nima moči, v (v)eter izpuhti.

slovarček občutenega

onkraj (*onstran*) v besedni zvezi *onkraj vseh besed*:

bistvo, prapočelo iz katerega vse vznika in
se poraja in se vanj (hkrati) tudi
vrača;

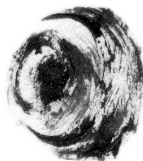
primarno, prvotno;

gibalo (kar podpira pojavnost vidnega,
občutenega, in obratno, kar prebrano
zajema);

kar (vsaj na prvi pogled, ko bolj ali manj
površno beremo zapisano) ostaja
duhu nerazkrito;

neizrečeno ali (namerno) izpuščeno,
zamolčano;

kar ni zapisano, je pa zato toliko bolj
resnično in/ali doživeto;
kar je ostalo na konici jezika, pa tudi
"na oni strani besed";
z besedami težko opisljivo, težko izrazljivo;
kar je morda ostalo med zobmi

izvor

Nova pesniška zbirka "*haiku*" poezije Petra Marolta, druga po vrsti, po izobrazbi arhitekta, po poklicni opredelitvi pedagoga in učitelja na področju arhitekture, iz Ljubljane, odkriva neobičajno in nevsakdanjo avtorsko pojavnost in osebnost, kakršno bomo v tem času težko našli. V njegovem primeru, ali z njim osebno, se ponovno odkriva tisto, čemur bi se lahko reklo izgubljeni kodeks renesančnega človeka, ki z določanjem sebe (svojega mesta) v svetu, išče in odkriva dialoške vzorce in jezikovne sisteme, s katerimi lahko z istim, s svetom, ki ga obdaja, vzpostavlja nujen dialog. S tem, ko biva v svetu svoje notranjosti, zunanji svet postane tisti neizogiben drugi svet, s katerim še naprej vzpostavlja potreben dialog, da bi našel odgovore na vedno znova zastavljena vprašanja: kdo sem, kaj sem, kje sem? Dvogovor, ki ga vzpostavlja, temelji na subjektovi moči gradnje (arhitekt po poklicu) in se kaže s pomočjo večih pesniških struktur.

Dve od njih najdemo tudi v tej knjigi. Tako prva, kakor tudi druga, v bistvu pripadata jeziku. Prva se razodeva v obliki stiha (haiku poezija), druga v obliki slike. Seveda

razumemo, da gre tu za dve vzporedni jezikovni strukturi: **besedno**, ki s pesnjenjem kot interpretativnim postopkom v melodični strukturi izgovorjenega, tvori "slike" in odraža "stanja" znotraj katerih se v zvočnosti in ritmu izpovedanih besed uravnoveša svet našega "subjekta", in drugo, **vizualno**, ki z risanjem – slikanjem kot postopkom podajanja, gradi takšne slikovne forme, ki odražajo njegove miselne in duhovne opredelitve. Te opredelitve niso cilji do katerih se želi priti s pesnjenjem oziroma risanjem – slikanjem, temveč gre za stanja v sebi (samem), ki se razkrivajo, ali s katerimi se znajde ujet v dialektičnem nasprotju s svetom svoje resničnosti. Sam v tem odnosu seveda nima želje, niti ne kaže namena, da bi menjal tistega drugega, ali ga oblikoval po svoji podobi in vsebini, temveč sprejema in prizna njegovo subjektivnost, njegovo drug(ačn)ost, da bi tako lahko odkril in spoznal samega sebe. *"Ja sebe stvorih iz pramaterije koju stvorih, stvorih se iz pramaterije..."* je stih, ki kot da razkriva spoznavni in interpretativni napor našega subjekta. [Modrost Ptahotepa, Egipčanska civilizacija, 1450 – 1500 pr.n.št.]

Likovni prostor je za Marolta vsekakor okolje, ki ga dobro pozna, lahko bi se reklo, da je prostor njegovega domicila, tisti prostor, v katerem je "doma". Ne le zato, ker tudi arhitektura kot umetnost, v osnovi pripada svetu likovnega izražanja, temveč tudi zato, ker je svoja umetniška nagnjenja izkazoval tudi prej, tako skozi plastične forme svojih prostorskih struktur, kakor tudi v risarsko – slikarskem opusu, ki ga je predstavljal ob različnih priložnostih in na mnogih razstavah. (Galerija ALU v Sarajevu, 2003, Mala galerija v Kranju, 2009, zatem Mestno gledališče v Monoštru, 1998, Köszeg, 1998, Šivčeva hiša v Radovljici, 2001, 2003, Ganglovo razstavišče v Metliki, 2001, Galerija Krško, 2002,..., miniaturre na bienalih: Gornji Milanovac, 1998, 2003, Cadaques, 1999, Wingfield, 1999, Nikšić, 2005, Kranj, 2005, 2006, 2009,...)

Slikovne in ideogramske rešitve, ki jih prinaša ta pesniška zbirka, so poetsko polje zase, znotraj katerega deluje naš "pesniški subjekt", in niso, oziroma za površnega bralca ne pomenijo le ilustracij, ki dopolnjujejo ali razširjajo pesniška obzorja, izpovedana s stihi. Nasprotno, rekli bi lah-

ko, da so likovne rešitve posebne in samostojne pesniške entitete. Ustvarjajo drugo pesniško linijo te knjige.

Likovni rokopis, ki se zrcali v doseženem rezultatu, kaže na to, da gre za pronicljivega in vizualno občutljivega avtorja, sposobnega da kompleksne narativne vsebine, s pomočjo redukcije, spelje na takšne oblikovne strukture, ki v sebi nosijo in ohranjajo temeljne znake prepoznavnosti predstavljenih oblik.

Nastale "v prvo" in neposredno, s postopkom "a la prima", ta dela kažejo sposobnost našega "pesniškega subjekta", da svojo pesniško pobudo ujame in izrazi v trenutku in brez zadržkov ali naknadnega "popravljanja". Zanesljivost potez, gestovna moč in bogata površinska zgradba slike, presegajo naravo miniature znotraj katere so nastale in učinkujejo kot veliki slikarski zamahi, ujeti v velikem formatu. Umetnik na prepričljiv način obvladuje likovni prostor. V odnosih, ki jih vzpostavlja, v partijah svetlega in temnega, tvori jasne ikonične vsebine, ki postanejo naracija o naravnem okolju (v primerih *Trdnost*, *Po-*

doba v zavesti), ali jasneje izražene bistvene značilnosti ideografske vsebine (*Ognjena kopa, Cilj, Seme, Odsev*).

Svet, ki je sogovornik v tem dialoškem (dialogičnem) odnosu, je subjekt zase, naš avtor pa njegov pozoren poslušalec in pronicljiv opazovalec, oko, ki vidi in uho, ki sliši. S tem, ko ga opazuje, postaja njegova priča, zrcalo v katerem se ogleduje njegova bit. Tih in samozatajevan je naš avtor tudi priča, katere pričevanje se razodeva v izpovedanem – napisanem in narisanim, a se tudi skrivnostno skriva v še neizrečenem ali le namignjenem “med vrsticami”. In ravno to, namigovano in neizrečeno, predstavlja tisto skrivnost, zaradi katere se spleča brati in se ponovno vračati k temu rokopisu.

Asim Delilović
V Sarajevu, januarja 2010

10/0

čas

neformalno

piš vetra;
misel na listu
je že preč

kup misli;
ena je prava
morda ne

pred šipo
zmedena muha
menja smer

nepovabljen gost;
nenaden sunek vetra
stopa čez vrata

v isti mreži
jutranja rosa
in mrtva muha

borovec ob hiši;
drevo (še kar) raste
hiša se stara

z drevesa list;
za njim se utrne
kaplja dežja

z drevesa list;
za njim na tla
kaplja dežja

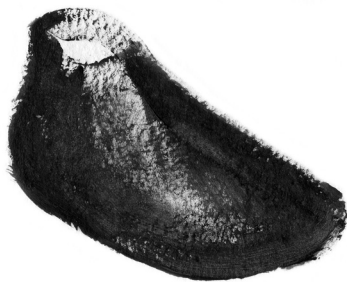
prvi november;
ponovno se srečam
s starim znancem

gori, vse bolj žari;
stopljeni vosek
polzi kot solze

morda ti povem kakšen stih

spet 10

onkraj vseh besed

teža besede;
v naboju se skriva
nebrzdana moč

beseda je znak;
prav lahko je boleče
ko nanj naletiš

srh me spreleti
ob silni moči besed
ko polzim vanje

le kadar vstopim
v svet onkraj vseh besed
prodrejo vame

dobro pogledajte!
v ozadju se skriva
njih prebojna moč

prolog

iz drobne misli
počasi se izlije
črka na papir

ko tako pišem
jutro počasi budi
premrle ptice

neomejene
svoji poti sledijo
pretočne misli

skupini besed
ki zlivajo se vame
pustim prosto pot

[imaš in nimaš
se vedno v oblasti –
lahko si jeklen

še kako imaš
sebe v večni pasti
čeprav nisi nem]

ne neha

stalni prebliski;
sredi noči spet vstanem
besede vrtilim

še enkrat to noč
zaradi nove misli
žarnica sveti

prav sredi noči
nenadno razsvetljenje
v gluhi temi

spet nočni *light show*:
nenadoma me zvabi
še ena misel

ponovno vstanem;
petič se odpravim zlit
nekaj svežine

ko luč spet sveti
na svež papir posadim
novo idejo

kakor kdaj

kakšna substanca!
iz nebesne preje tkem
najboljše misli

kot vroče zemlje
gredo stih v promet
ko sem v formi

pomembne misli
na robovih večnosti
iščejo izhod

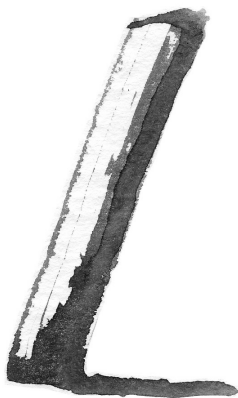
že izgubljene
okrog se potikajo
večne ideje

kakšno predivo!
kar same se spredejo
igrive misli

ostaline

s sunkom vetra
v pozabo odleti
tudi strgan list

držech se vetra
v spokojnost letijo
ostanki besed

brez enega ni drugega

ciklus

drobni prebliski
iskrijo se s spleta;
dan – že obeta

sočni paberki
se v duši iskrijo;
slike – žarijo

pogled v nebo;
sonce pravkar zavija
preko ravnih streh

poslednji žarki;
v dušo pronicajo
mračne podobe

prebran časopis
zabrišem v pozabo;
ko bi le misli

kratkega veka
v pozabo se steka –
podatkov reka

božično jutro;
dežne kaplje na oknu
se bolj bleščijo

božično jutro;
kapljice dežja na šipi
še bolj blestijo

dan po zabavi
na izpraznjenem trgu
le gora smeti

prvi dan leta;
čistilci pobirajo
dokaze noči

prvi dan leta;
možje zabrisujejo
obstoj nemoči

samota

sam

prazne ulice;
s tišino v srcu
pometa možak

hrup izza oken;
možakar na ulici
zre v tišino

puščobni dnevi;
možakar se potika
sredi praznikov

v bližnjem baru
namesto gostov
sneg na stolih

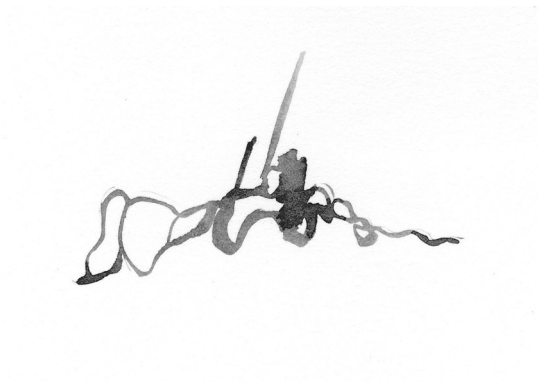
globok dekolte
sredi snežne nevihte
oči zažarijo

nova metla

ko zima beži
prašne ceste pometa
prenovljen veter

vrtimec vetra
odstrani zadnje sledi
minule zime

vsemu navkljub

končno

“Poglejte, pomlad!”
vrane lomijo veje
za svoja gnezda

v sonce gledam
na ležalniku sedim –
znotraj odseva

izven vsakih sanj
še dolgo v noč bedim;
veter pojenja

spočitih oči
zrem nekam v daljavo;
pogled se menja

jutro

strmeč v mesec
v tišini poslušam
jutranji napev

poslušam ptice
kako veselo pojó
ko večina spi

vdiham svež zrak
ptice so že aktivne –
prav tako pari

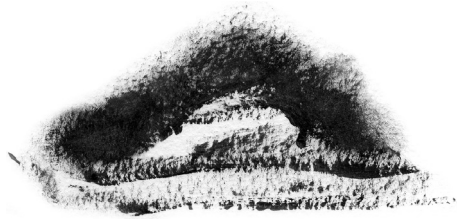

oboje

ptičji stih

megleno jutro;
prešerno ptičje petje
mi ne da spati

prihaja nov dan:
ptice pod mojim oknom
že žvrgolijo

stalnica

nemir

jutranji prepir;
vrabci pod mojim oknom
že spet kričijo

hrupno vozilo
je grobo prekinilo
ptičjo daritev

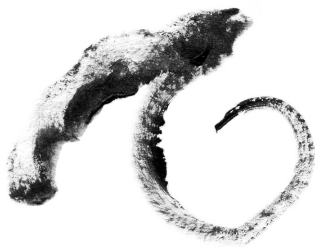
seme

pesem

vztrajno dvorjenje;
na drugi strani vrta
čaka družica

po vztrajni vadbi
hrabri pevec naredi
še prepesnitev

iščoč družico
zanosno ptičje petje
najde svoj odmev

preporod

ptičja svatba

prava poroka!
od vsepovsod se zgrinja
bleščeče perje

resna zadeva!
nevesto leti gledat
vsa ptičja srenja

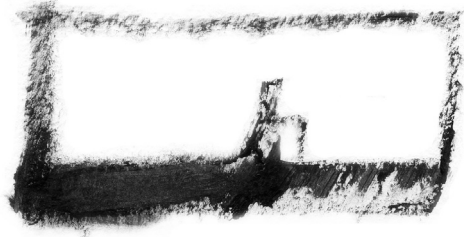
vesoljna žlahta
skoraj vsa na kup leti –
kazat imetje

na poročno noč
vsega je bilo preveč
nevesta joče (ko ženin hoče)

tokovi

dihljajem vetra
mirno se prepuščajo
zvončki na vrtu

nežno šepeta
svojo tiho pripoved
zvonček pred oknom

cilj

uganka

povsem brez cilja
potujejo po nebu
iz kraja v kraj

sledeč tokovom
po nebu se podijo
kar tja v en dan

[otročje lahka
na prvi pogled se zdi
tale rešitev

ko jo spoznavaš
ugotoviš, da gre za
ubeseditev]

kaplja v morje

iz sence stopa
v svoji veličini
kaplja na veji

se veje drži
kot da je pozabila
na pot v zemljó

ne, mirno čaka
na popolno združitev
ko pade na njo

[po daljšem času
je z veje kanila
na ilovno tlò]

še ena kaplja –
je morda le čakala
da pride na dno?

nič dobrega

zaspani dnevi
ko oblaki legajo
na naše hiše

celo meglicam
iznad naše krajine
se slabo piše

bdim brez razloga
ko misli odmevajo
se dan že budi

po kratki noči
ne morem kljubovati
teži svojih vek

zaspanih oči
pogledam proti steni;
omara zija

tretma

ko pogledaš ven
eni tečejo za psi
drugi za deco

pravzaprav smešno:
enak tretma za deco
in pobegle pse

trdnost

vzgoja

kričanje otrok
sledi groba tišina
starši pa v jok!

mali otroci
potrebujejo (n)ego –
veliki tudi!

zvezdnato nebo;
v moji notranjosti
električni mrk

vsem znani zvoki
zvene iz aparata;
v srcu jih ni

bežeča

begava misel;
ko izpuhti v Nebo
ne vrne se več

kakor brezdomec
preročišče si išče
pod svodom Neba

v nizki preži
spet išče nove sanje
da skoči vanje

prašna preteklost;
s prepolne police
odstranim prepir

takoj vržem proč
zaprashene skomine
nastlane po tleh

spomin na mladost;
že davno obledele
fotografije

zgodovinarji
pripovedovalci zgodb –
že prežvečenih

polž preko ceste;
na asfaltnem cestišču
kupček drobirja

skale

obstoj

dež izpira prah
skorajšnje preteklosti;
še sam grem pod tuš

nič ne izbira
le v zemljo prodira
kjerkoli že je

korist je v praznem

bodica

kako pomemben
je mobilni telefon
vsak ga pestuje

[otrok v vrtcu
čez dan z njim rokuje
"Je lahko huje?"]

vsi se igrajo
s prenosno igračko
starec – žaluje

kakšen napredek!
kratek telefonski klic
odpre vsa vrata

odpiranje vrat;
dostop do moje pošte
hotmail pika com

pretok

ko tako gledam
morje kako valovi
mislim, da diha!

ko mirno diham
čutim moč oceana
ki nežno niha

ognjena kopa

ritem

enakomerno
kot da z morjem diha
vesla gondoljer

v blagem ritmu
skupaj z gondoljerjem
veslo zaniha

odsev

pogled na umetnost

na otvoritvi
bleščeče izvedeno
likovno delo

visoki sijaj;
v bronu se zrcali
lik pavijana

bronast artefakt;
sijajna površina
kaže tvoj obraz

bronast artefakt;
sijajna površina
kaže na tvoj jaz

minljivost

sredi tišine
kar naenkrat privrejo
podobe na plan

[same začnejo
sestaneke z zavestjo. ...
"Le kaj se greje?"]

[kot da ne vejo
v dvorani se trejo. ...
"Tega ne smejo!"]

požvižgajo se
na voljo glavnine;
potem – vse mine...

zaporedje

cestne zapore;
znaki kažejo na to
da bo topleje

tik pred poletjem:
cestnih (z)družb se loteva
delovna vnema

višek sezone!
kup prometnih zamaškov
na naših cestah

sij

z(o)renja

ritem je magnet –
tu najdeš korenine
lastnega jaza

v optimizmu
pravega režiserja
smrt več ne moti

pobožna želja:
polog brez vezave
brez vseh obresti

gola resnica:
ob združitvi dveh teles
trpi podlaga

vezano

pečat objema;
vonj ženskega telesa
gori na rami

jutranji šepet;
v objem se zažira
postana sapa

po svežem zraku
sredi noči pripluje
okus poletja

ko se umirim
v globoki tišini
začutim črička

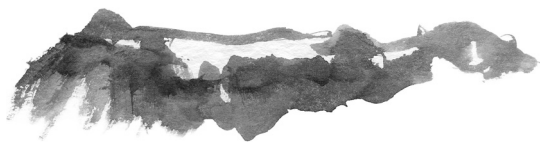

takoj po dežju
se spet oglasi ščebet
radostne ptice

večer po dežju;
po žlebu udarjajo
poslednje kaplje

0/0

podoba v zavesti

pripoved

po sobi (b)renči
ko išče medicino
zablodeli čmrlj

od nekdanj tava –
na tla ga ne prikuje
lepa narava

zaman se trudi
najti pravo rešitev
za svojo zmoto

iščoč blažen mir
v pogubo ga žene
samoprevara

rezano cvetje
gre hitro v pozabo;
kot vse ostalo

dobri pravniki
prirejajo resnico;
tudi ostalo

cel kup malih zgodb
se prepleta ob vrbah –
vse manj jih živi

je vse že pošlo;
še umetniški crédo
je spet razprodan

tišina dneva

zroč v globino
njenih smaragdnih oči
žarek zardeva

bežno srečanje;
v očeh blesk miline
kaj, ko premine

podoba iz sanj;
tako kot se pojavi
dekle izgine

po dolgem času
zagledam se v oči;
niso več iste

zguljene hlačke
so svoje lepše čase
že doživele

že naslednji dan
še kava je bolj grenka
kot ponavadi

po strastni zvezi
je postelja postala
nadvse široka

po dolgi zvezi
tišina je naenkrat
zares globoka

za damo gledam
kako vrti pedala;
odšla – in hvala

ženstvenost

čedna dekleta
med vso tehnologijo
brez svoje duše

resnična se zdi
ko gleda s plakata
tako prijazno

ležerno sedeč
le soncu se prepušča
dekle na trgu

liga prvakov

pred volitvami
neznanci prilezejo
na prvo stran

blazni veljaki
iz dosedanje sence
privrejo na dan

cela plejada
nasmeškov z obrazov
za mali ekran

na prvih straneh
vseh tiskanih medijev
lica prvakov

na športnih straneh
po včerajšnjem derbiju
liga prvakov

kamor se ozreš
z oglasnih panojev
smehljaj prvakov

dobro pogledaš:
na vseh *jumbo* plakatih
prisiljen nasmeh

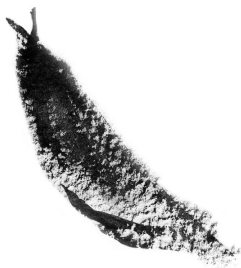

enostavnost

ravnovesje

odveč se zdijo
ko podobe živijo
prazne besede

odvečni stavki
le motijo tišino
izrečenega

10

pot

pot

zakaj prav tedaj
ko sem na pravi poti
sled spet izgine?

pa ravno sedaj
ko sem se nehal bati
se pot prekine

tisti trenutek
ko v srcu se zgane
že si tu zame

zunaj pred oknom
cvetoča magnolija;
cvet se osipa

kakšna tišina!
nekje na večni poti
še misli ni več

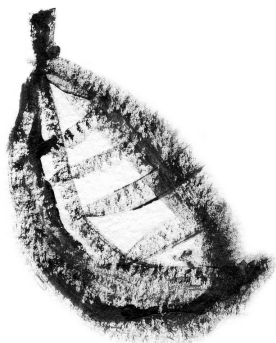
kup preizkušenj;
v tišino se steka
življenja reka

kot lačna ptica
nazaj v Nebo letim
poiskati mano

(skoraj) haiku

7/10

ko zrem v nebo
pod stopalom zahrešči
odvržen kostanj

pot k spovedi;
ob cerkvi – telefonska
govorilnica

prelet letala;
galeb v nizkem letu
bolj eleganten

kapljice rose
na pajkovi mreži;
prav tako muha

potisk in umik;
povezan z valovi
se prod premika

z vrha na dno
se z valom pomika
obrežni pesek

krasen haiku
papir smrdi po ribah;
vse crkovina

zaključek poti;
od polža je ostala
posušena sled

prezgodaj za par;
pogleda sta uprta
na pločnik pred klopco

ob zadnjih žarkih
ponikne v globino
večer za oba

iščem stikalo;
steklena površina
le odsev sonca

ko švigne mimo
za vagonom se spusti
snežna meglica

na zelen Božič
golob ponovno sede
pred moje okno

nočna sparina;
radiator na dotik
ledeno hladen

sonce za Božič;
sinica zapoje
tako kot spomladi

zimska idila;
ko pove svojo zgodbo
sinica izgine

dež v decembru;
v prazničnem brezdelju
bi sekal drva

na božični dan
še kaplje na oknu
lepše žarijo

dež na Silvestra;
tudi po Novem letu;
nič ni drugače

silvestrska noč;
miza le za naju dva
res prevelika

minulo

čeprav je prazna
gugalnica v vrtcu
še vedno niha

ura na steni;
čas mimo mene teče
kako je tiha!

drevo brez listja;
vrana se zadere
v lastno senco

na Svete tri kralje
luči še kar vabijo –
znotraj pa prazno

kratko zatišje;
ob eni sami kaplji
luža vzvalovi

zaprem okno;
prezebli fikus
se znova zdrzne

kovanec v dar;
ob padcu na tla
predre tišino

peter marolt: bibliografija

spet pesnikujem;
z besedami slikam
notranji prostor

peter marolt: biografija

Ne vem od kod prihajam,
niti kam grem.
Ne vem kdo sem
in zato razmišljam,
kdo bi želel biti.

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

821.163.6-1

MAROLT, Peter

Onkraj vseh besed : [trivrstični ideogrami] /
Peter Marolt ; [slike i crteži Peter Marolt]. -
Sarajevo : Omnibus, 2010. - 123 str. : ilustr. ;
14 X 14 cm.

ISBN 978-9958-777-32-5

COBISS.BH-ID 17850886

ISBN 9958-777-32-5

9 789958 777325